

== NAS DOM ==

Štev. 10.

V Mariboru, 15. maja 1913.

XIII. letnik.

Kornelij.

Povest iz zadnjih dni Jeruzalema.

(Nadaljevanje.)

„Ali ti nisem rekel, da se ne smeš maščevati. Hočeš li biti nepokoren zapovedim Gospoda in vendar pričakovati od njega pomoči? Bođi moder in premaguj se! Ali se ne spodobi to za plemenitega moža? Rimljan si, plemenitaš, pokaži, da si res plemenit!“

Kornelij stoji vtopljen v temne misli.

Starček ugane, kaj se v njem godi. „Ukloni svoj ponosni tilnik“, pravi, „pojdi k Titu in prosil milosti!“

„Ce si ponižen, je premagaš svojo maščevalnost, nahajaš se že na pravi poti, da postaneš zvest služabnik Gospodov. Ce te Tit milostno sprejme, našel boš gotovo priložnost, dokazati, da si poštenjak in nisi mislil na izdajstvo. Vse drugo prepusti modri previdnosti pravičnega Boga: Zdaj pa pojdi, moj sin! Bog ti bo pomagal in moliti hočem za-te!“ Počla mu roko v slovo.

Kornelij odide. Noč je jasna in nebeški obok posejan s svetlimi zvezdicami. Počasi se približuje Kornelij rimskemu taborišču. Straže mu dovolijo prosto pot; mislile so, da je kak judovski begun, ki išče pri Titu varstva, kakor se je prigodilo tiste dni pogostokrat.

Ko prispe do šotorov vojskovodje, obstoji, željno čakajoč. Tit je obhajal slavnostno pojedino in slavil svojo prvo sijajno zmago nad Judi. Hotel je še iti okoli mesta, da vidi, če je vsak na določenem prostoru.

Pride in ž njim Tiberij Aleksander. V Korneliju začne se zopet boj nasprotujočini si custev. Ali se naj poniža kakor suženj, ki je navajen, da mu postavijo nogo na vrat? Zgodila

se mu je krivica in ne teži ga nobena krivda.

Tit stoji pred njim. Kornelij se spomni besedi starčka, pripogne koleno in zakliče: „Milost, gospod, milost!“

Tit je bil dobre volje in nagnjen k odpuščanju. Tudi ga je že cel dan mučila neka negotovost, če se ni morbiti prenačlil in ravnal krivično.

„Kornelij“, pravi, „si me res hotel izdati?“

„Gospod, ubij me, če misliš, da sem izdajalec. Glej rane, katere sem prejel v boju za slavo Rima, in razsodi, ali pusti brezčastnež razbiti svoje telo za rimske orle!“

„Padel si Judom v roke. Vojak pa umrje, pređno ga zgrabijo sovražniki. Zato si se ti sam onečastil, in jaz ne morem preklicati svoje sodbe. Ce pa misliš resno, da bi se očistil suma, ki leži na tebi, vzeti te hočem kot prostaka v svojo legijo in ti dati priložnost, da se izkažeš moža, kateremu gre čast!“

Tit gre mimo, Kornelij se vzdigne počasi od klečanja. Je li govoril starček resnico? Je li oni Bog pravičen in vsemogočen? Mi li hoče pomagati v tej sili? O, če mi pomaga, hočem verovati vanj in mu služiti! Če je tudi trpko in grenko, vstopiti v legijo kot prostak, ko je bil prej v njej častnik, vendar ne sme obupavati, ampak zau-pati!“

„Pomagaj, Bog pravičnosti! Pomagaj, Bog nesrečnežu in tvoj služabnik bom!“ Kakor goreča molitev kipele so te besede proti nočnemu nebu.

— — —
V palači Herodovi zbrali so se vodniki Simonove stranke, ki so si brezbožno nadeli ime sineđrija (velikega zbora). V prejšnjih časih je imel

predsedstvo v tem svetem sodnem zboru veliki duhoven. Sedaj si je prilastil to vodilno mesto Simon. Sodniki so bili surovi, nečloveški družniki, ki so sledili brez vsake lastne volje migljanjem Simona.

V nestrpnem pričakovanju obrnjene so bile oči sodnikov k vhodu v dvorano. Tam se prikaže Bernika, ki se opira na služabnico. Blede, upadlo lice device priča o trpljenju trdega jetništva. Obveza krije rano, katero ji je zažal bat bratov, Jonatan ji sledi koj za petami.

Ko Bernika čuti, da so v njo uprte oči vseh navzočih, zbere vse svoje moči in povzdigne ponosno glavo.

Pred sodnijsko mizo, ki je imela podobo podkve, obstoji Bernika in upre oko v Simona.

„Obtožena si bogokletstva in izdajstva Jeruzalema“, začne Simon.

„Bogokletneži ste vi, ki ste križali Mesijo in zavrgli njegove nauke!“ odgovori Bernika pogumno.

Nastane divji šunder. „Ven! Ven! Razžalila je sveto sodišče!“ vpijejo sodniki.

Simon vstane in nemir se poleže. „Govorila si o pokončanju svetega mesta. Moreš li dokazati svoje trditve?“

„O Simon, hučobni duh te je udaril s slepoto in spremenil tvoje srce v kamen. Ali ne vidiš okopov in bojnih strojev Rimljanov? Ali ni prvo obzidje že v rokah sovražnikovih? Ali ne vidi tvoje oko bolesti ljudstva? Na ulicah leže trupla otrok in trupla vaših očetov ne pokoplje niko. Koliko brezbožnejši ste vi, kakor so bili vaši očetje, ki so bili pokončani tako naglo! Odkoga pričakujete rešitve v svoji pregrešnosti?“

Za tem se obrne do sivolasega pismonka Hazaela. „Veš besede preroka Miheja? Poslušajte, knezi hiše Jafobove, sodniki hiše Izraelove, ki zaničujete pravico in vse obračate na krivo plat, kar je prav, ki zidate Sion s krvno krivdo in Jeruzalem s krivico; zaradi tega bo zavoljo vas Sion oran kakor polje in Jeruzalem bo kakor kup kamenja in tempelska višina kakor gozd!“

Hazael si je dal prinesiti nekaj svetopisemskih pergamenov in iskal s tresočo roko besede preroka. Večina sodnikov se sklóni čez pergamen in sledi njegovim prstom. Smrtna tišina vlada v dvorani. Nekateri judje gledajo skrivoma k pogumni govornici; srce jim začne glasneje biti pri pogledu na strahotne podobe, katere je razkri-la Bernika pred njihovim duhom.

Zdi se, kakor da bi postava govornice rastla; s povzdignjeno desnico nadaljuje glasno in živo: „Tresi se, Hazael, in poišči besede Izajijeve! Ne bereš li: Jeza Gospodova vsplamti proti ljudstvu; stegne roko proti njemu in ga udari; da trepetajo gore in mrtva trupla ležijo kakor blato sredi ceste. In pri vsem tem jeza božja ne pojenja, ampak njegova roka ostane stegnjena. In povzdigne zastave ljudstvom v daljnih krajih, privabi jih od konca sveta, in glej, hitro pridejo! Njihove pšice so ostre in vsi loki so napeti; podkve njihovih konj so kakor kremen in kolesa kakor burja...“

Možje še vedno molčijo.

Besede Bernike pa postajajo vedno bolj žive. „Gorje s krvjo omadeževanemu mestu! Biči pokajo, konji hržejo in vozovi drviijo, jezdeci privilhrajo in meči plamte in sulice se bliskajo, množica ubitih in mrličev je brez števila!“ Preneha in sklóni lepo glavo.

Zdaj se vzdigne Hazael in zakliče: „Neumnica je, ki ne ume pomena sv. pisma. Vlecite jo ven in kamnajte jo kot bogokletnico! Mi pa zapajmo v Gospoda, ki hoče poslati Mesijo v teli dneh žalosti!“

„Mesija pride! Približuje se svojemu zvestemu ljudstvu!“ zakliče Jonatan z močnim glasom in se priklóni proti templju.

Bernika pa stopi proti Hazaelu in pravi: „Nespometni starec! Tvoje oči so videle rešenje, pa ti ga nisi hotel spoznati. Svetila ti je luč iz neba in ti hodiš v temi. Jagnje si tiral preč sodnji stol poganov in klical: „Njegova kri naj pride na nas in naše otroke!“ Njegova kri bo prišla na-te in tvoj konec bo grozen!“

Sodniki začnejo surovo vpiti: „Ven!

Kamnajte jo! Ne potrebuje več tožbe! Ven!"

Divje vpitje pa preglasi močen glas Simonov: „Žugala nam je z grozopolnim koncem. Naj bo priča naših muk in njen konec naj bo groznejši od našega. Jonatan, čuvaj jo do dneva naše zmage! Hočemo bogokletnico vpričo vsega ljudstva vreči raz „vrh templja!“

Jonatan hoče Berniko zgrabiti za roko in jo odpeljati. Pa Bernika se u-makne in gre počasi dostojanstvenih korakov iz dvorane kakor kraljica in prerokinja božja. Obrne se še enkrat in povzdigne roke: „Gospod, odpri njih ušesa, da bodo poslušali tvoje besede, in obvaruj jih pred dnevi žalovanja!“

(Dalje prih.)

Alkohol in mladina.

Govoril na občnem zboru protialkoholnega društva »Sv. Vojska« v Mariboru, dne 4. maja 1918 dr. Fr. Kovačič.

Gospod predgovornik dr. Schwab je pokazal, kako poguben vpliv ima alkohol na človeško telo; veliko bolj se to velja za mlado telo, ki se še-le razvija in raste. Zato je že stari Platon rekel, da se naj mladini do 18. leta ne daje nobenih opojnih pijač. In on še žganja ni poznal! Pri starih Grkih in Rimljanih je tudi pri odraslih veljalo za nesposobno, piti samo vino. Dokler so se držali Grki zlatega reka pesnika Pindarja: „Ariston men hydor“ — voda je najboljša, tako dolgo je njihova moč rastla, ko so se pa udali prekomernemu pitju, so začeli propadati.

Star in resničen je rek: „Zdrav duh v zdravem telesu je največja do-brota“. A premnogokrat je alkohol kriv, da že mlad človek izgubi oboje. Po-sredno in neposredno vpliva alkohol pogubno na mladino. Posredno, če so stariši vdani pijančevanju, in nepo-sredno, če ga sama pije. Mnogokrat je usoda otrok zapečateni že v materinem telesu, še preden pridejo na svet. Otroci podedujejo od starišev-alkoholikov slabotne, bolehnne živce. Že Plutarh in Aristotel pravita: „Pijanci ro-dijo pijance“.

Naravnost kaznjivo in pravo hudo-delstvo pa je, če dobivajo otroci alko-holne pijače. Profesor Krepelin pravi materam: „Tisoč in tisoč mater zastru-pi svoje ljubčke in jih stori nesrečne za celo življenje z nesrečnim alko-holom!“ Otroci, ki zavživajo alkoholne pi-jače, zaostajajo v rasti, so slabokrvni, zabuhli, izpostavljeni vsakovrstnim bo-leznim, zlasti božjasti, krčem itd.; ot-roci, ki zavživajo alkohol, četudi v

majhni meri, so neubogljivi, radi klju-bujejo, so izbirčni, neobčutljivi za ka-zen, brez sramu, leni, ne marajo za Boga, ne za molitev in cerkev, radi kradejo, se težko učijo itd.

Otroška doba je pa podlaga mla-deniški dobi in ta zopet moški dobi. Splošno se lahko reče, da je doba med 10. in 20. letom še najbolj varna pred smrtjo.

Statistika namreč kaže, da v dobi od 10 do 20 let najmanj ljudi umrje, in sicer od 10 do 15 let od 10.000 okoli 21 do 22, od 15 do 20 let okoli 36*). Ravno ta doba je za mladega človeka velikega pomena. V tem času si pridobi potreb-ne vednosti, izbere več ali manj poklic, njegova narava se razvije. Nalezljive bolezni, izvzemši jetiko, so manj ne-varne kakor pod 10 leti. Med najhujše sovražnike človeštva v tej dobi spada alkohol, deloma tudi tobak. V tem ča-su se mlad človek več ali manj odteg-ne varstvu domače hiše, čuječemu očesu očeta in matere, stori prve korake v svet, zadene tudi ob prve nevarno-sti. Nevednost, mladostna lahkomišlje-nost in prevzetija pa slaba družba vto-pi mladega človeka v alkohol ter ga tako telesno in duševno uniči. Najlažje se še varujejo tega zapeljivega prija-telja dijaki in kmetski fantje.

Dijake varuje deloma šolski red in pa njihov poklic, ker imajo dovolj de-

*) Handbuch für Jugendpflege II, 72. V manjšem obsegu nam kaže isto razmerje v eni župniji knjiga »Trg Središče«, spis. Fr. Kovačič, str. 196—197. Od l. 1851—1900 je v dobi od 10—15 leta umrlo 49 oseb, od 15—20 leta pa 66, dočim jih je v zgodnji mladosti in pozneje veliko več umrlo.

la s knjigami, če količkaj resno vzamejo svoj poklic. Stanovanje je sicer včasih revno in slabo, pa vendar še boljše kakor pri mnogih mladih delavcih. A dijak potrebuje tudi razvedrila.

Duševno delo utruja človeka in zdelo tudi telesno, oči opešajo, možgani izgubijo svojo gibčnost, telo potrebuje čistega zraka, gibanja, odmora.

Kogar poklic veže med stene, zanj je najboljše razvedrilo — v prosti naravi. Postopanje po trdem mestnem tla-ku utegne biti kratkočasno, a razvedrilo to ni. Še manj pa zaduhla krčma.

Pomilovanja vredni so mladi ljudje, ki v svojem prostem času iščejo razvedrila in odmora v krčmah pri alkoholu. Le ven, v prosto naravo! Tam si odpočijeta duh in telo, srce se razširi, človek se čuti okrepljenega, misli zopet dobijo višji polet.

Dijak se uči v šoli rastlinstvo, živalstvo, rudništvo, zgodovino, zemljeznanstvo in zemljepisje, zanj mora biti božja narava odprta knjiga.

Kmetijski fant in dekle se gibljeta v naravi zlasti v poletnem času cel teden in telesno trpita. Za kmetško mladino naj bi bila nedelja dan duševnega dela pa telesnega počitka. Opravi svoje krščanske dolžnosti, potem pa se vsede v hladno senco ali po zimi k topli peči, pa beri kaj koristnega, ali idi v društvo, k pevskim ali telovadnim vajam, ne pa v smrdljivo krčmo, pa bo ostalo telo zdravo, duh veder, srce zadovoljno, vest mirna.

Zelo važno za telesni in duševni razvoj pri mladem človeku je zadostno spanje. Zlasti spanje pred polnočjo je velike vrednosti. Pa kako nespametno ravnaajo mladi ljudje! Dragoceni čas za potrební počitek žrtvujejo molohu alkoholu v zadimljenih krčmah ali pa z neumnim vasovanjem, kakor je na kmetih navada. O takih pravi že Rimljan Seneka: „So ljudje, ki noč zamenjavajo z dnevom in vsled včerašnjega krokanja ne odprejo oči, dokler ne nastopi noč“ — ko namreč začnejo zopet piti. Pomanjkanje spanja pa zavžít alkohol storita človeka nesposobnega za delo, dijak dobi v šoli dvojke, mlad uradnik se pretezuje v svojem uradu,

ljudstvo pa ga naj plačuje, in kmetskemu ali rokočelskemu fantu tudi ne gre delo od rok.

Pravijo, da dela pijača dobro voljo in veselo srce. Če bi bilo to res, bi morali dandanes ljudje biti neizmerno srečni in zadovoljni, koliko se popije. Nasprotno vidimo ravno pri mladih ljudeh, da so že siti življenja, ko so še komaj stopili vanj, nezadovoljni, černi, mladi po letih, a že — godrnjavi starci.

Nespametno in škodljivo je tedaj, iskati v alkoholu razvedrila in počitka. Pravilo ti namreč bodi: „Zgodaj spat, zgodaj vstati; rana ura, zlata ura“.

Poglejmo sedaj, kako vpliva alkohol zlasti pri mladem človeku na

r a z u m.

Odlični zdravniki se vjemajo v tem, da skoraj polovica vseh norcev prihaja od pijancev, ali pa od otrok pijači vdanih starišev. Koliko izvrstnih talentov se potopi v alkoholu in se jim nazadnje omrači duh! Koliko je pa takih, ki sicer niso zreli za norišnico, pa vendar ni v glavi vse v redu! Dr. Bär iz Berolina je rekel na nekem protialkoholnem shodu: Za mene ni nobenega dvoma, da je najizdatnejši vzrok, zakaj dandanes raste število umobolnih, — alkohol. L. 1851. je angleški državnik Schaftesbury na podlagi 20letnih študij dokazal, da je v Ameriki in na Angleškem šest desetink, torej čez polovico vseh norcev, znorelo vsled alkohola, in sicer največ vsled žganja.

Dr. Frick, praktičen zdravnik v Cürihu, navaja te-le slučaje: Z dečki med 10. in 15. letom so delali 1½ leta poskušnje in jih natančno opazovali. Nekaj mesecev so jim dajali vino, in sicer starejšim opoldne in zvečer ½ kupice, mlajšim eno tretjino, potem zopet nekaj časa nič. Dasiravno je bila to prav majhna mera, vendar so se jasno pokazali kvarni nasledki alkohola: dokler so dobivali vino, so bili dečki bolj zaspáni, leni, nerazpoloženi za delo, spanje je bilo bolj nemirno, kakor pa takrat, ko niso dobivali vina. Razloček so opazili dečki sami in so nekateri naravnost prosili, da se jim ne daje več vino.

Ravno tako se je opazilo, da je pešal spomin, ki pa se je zopet izboljšal, ko se je prenehalo z vinom.

Isti dr. Frick navaja razlog, zakaj so otroci študiranih ljudi tolikokrat telesno slabotni in slabo nadarjeni. Kriva so študentska leta njihovih očetov. Dandanes postaja pitje splošna slabost med mladino, tudi žalostni učinki na potomstvu ne bodo izostali. Koliko je fantov, ki se v dobi, ko izstopijo iz šole in ko se oženijo, že popolnoma zdelajo in preprijejo, morda celo z žganjem! Kakšno bo njihovo potomstvo? In še hujše je, če se je tudi njihova „boljša polovica“ — žena, v svojih dekliških letih rada sukala po plešiščih in pivala s fanti.

Zdravnik dr. Gaule (izg. Gol) pravi: V prejšnjih časih je bilo prekomerno pitje razširjeno le v nekaterih „višjih“ krogih, širni sloji ljudstva so bili več ali manj nedotaknjeni, neokuženi od alkohola. Take rodovine so v 3. in 4. zarodu izumrle, na njih mesto so prišli novi, sveži elementi iz ljudstva. Dandanes je pa pitje zastrupilo vse sloje, vsa plemena in ljudstva, od kod se naj vzamejo tedaj zdravi elementi? Ljudstvo, ki ga prevzame alkohol, mora izginiti, in najhujše je, če mladino okuži alkohol. Najhujši sovražnik duševne izomike je alkohol, izkušnja in zgodovina učita, da le bistroumnejši ljudje in izomikani narodi nadvladujejo.

Slab vpliv alkohola na razum počasni pa tudi naslednji vzgled.

V neki dunajski šoli je bilo 591 učencev, od teh jih 134 ni pilo nobenih opojnih pijač. Napredek je bil naslednji: 56 (41'8%) z dobrim uspehom, 66 (49'2%) z zadostnim, 12 (9%) z nezadostnim.

164 učencev je izjemoma pilo alkoholne pijače. Uspeh: 56 (34'1%) z dobrim, 93 (56'6%) z zadostnim, 15 (9'1%) z nezadostnim.

219 učencev je vsak dan enkrat dobivalo pivo in vino. Uspeh: 61 (27'8%) z dobrim, 128 (58'4%) z zadostnim, 30 (13'7%) z nezadostnim.

71 učencev je dvakrat na dan pilo pivo. Uspeh: 17 (24'9%) z dobrim, 41

(57'7%) z zadostnim, 13 (18'3%) nezadostno.

3 učenci so trikrat na dan pili pivo; pri dveh je bil napredek nezadosten, pri enem komaj zadosten.

Isto nam kaže vsaka šola, kjer učenci zavživajo alkohol, in nešteti propadli dijaki so navadno žrtev alkohola.

Alkohol vpliva celo na dolgost telesa, v koliki meri raste vživanje alkohola, v toliki meri se zmanjšuje rast, kar se je posebno dognalo pri vojaških naborih. Seveda to še ni samo po sebi nič hudega, če je človek malo manjši, ampak zmanjševanje rasti vsled alkohola, je le zunanje znamenje splošne telesne in duševne pritlikavosti.

Sedaj si še oglejmo, kako alkohol vpliva na

z n a č a j i n v o l j o*).

Alkohol je naš najhujši sovražnik ter uspava najboljši del našega jaz, zatopi najlepše misli, ki bi naj nam svetile v življenju kakor zvezde-vodnice. Vse naše dejanje in govorjenje bi pa naj prevevala in oživljala ljubezen, prava človekoljubnost. A ravno to nebeško hčerko zamori alkohol. Alkoholik nima srca za to, kar je sicer človeku najdražje na svetu: otroci, žena in stariši. Alkoholiku se zdi škoda vsakega vinarja za blage, dobrodelne namene, ni va škoda, če v enem dnevu vse zapije. Človek, ki se je vdal pitju, izgubi smisel za vse, kar je višjega in plemenitejšega. Značaj pivcev in njihove ideale označuje najbolj znana pivska pesem:

Vse zapijemo, vse zalumpamo!

Druga pa:

Za čašo vinca rujnega,

pošten kristjan življenje da!

To je že vrhunec pijanske nesramnosti? Ne „pošten kristjan“, ampak pijanec, popolna alkoholična propalica, res da za alkohol vse Verski in narodni ideali, človekoljubje, kulturni cilji, umetnost, veda, gospodarski procvit, to vse je pijancu deveta briga. In če tako podlo, nizkotno mišljenje prevzame enkrat širne sloje ljudstva, zla-

* Berl o tem Förster, Lebensführung str. 56 i. d.

sti mladino, ki je cvet in upanje vsakega naroda, tedaj so nad takim narodom že izrečene one znane svetopisemske besede, ki jih je kralju Baltazarju razložil Daniel: Mane, tekel, fares.

Naj se nihče ne izgovarja, češ: Pilo se je zmiraj. Res, a pitje nikdar ni prineslo sreče, najmanj dandanes, ko se pije v toliko večji meri. In življenjske razmere so dandanes v mnogočem drugačne, kakor so bile v starih časih. Boj v življenju je trd in zapleten bolj kakor nekdanj. Naše živčevje sprejema dandanes silnejše vtiske, naši živci so slabejši, bolj občutljivi, zato jih tem bolj ugonablja vsaka kaplja alkohola. Današnji čas dela vsakega več ali manj nervoznega, zato pa je silna neumnost in naravnost poguba, še z alkoholom dražiti in kvariti živce.

Današnji čas zahteva trdne, jeklene značaje, ljudi močne volje in podjetnega duha. Mlad človek, ki se uda alkoholu, izgubi vso gibčnost in žilavost volje, postane kakor goba, nič ne prenese, ničesar si ne more odreči, in ko v svetu zadene ob težave, obupa. Odtod dandanes toliko samomorov.

Treznost je najboljša vzgojiteljica, da postane človek gospod nad samim seboj, treznost je najboljša vaja, da si zna kaj pritrirati in včasih tudi nekoliko žejo trpeti, treznost in zdržnost je poskušnja, koliko zdrži energija volje.

Mlad človek je podoben mlademu drevesu. Poglej mlado drevo na vrtu. Kako bujno poganja vejice na vse strani, pa pride vrtnar in — škrc! pristriže in pusti le nekatere. Zakaj vendar ne pusti rasti vejicam, ki so tako bujno pognale? Ker bi bilo škodljivo drevesu. Tako moraš tudi sam pri sebi v mladih letih priškreniti marsikaj, kar požene iz slabe človeške narave. In najbolj škodljiva panoga, ki mnogokrat že v mladih letih požene na deblo človeškega življenja, je nesrečno nagnenje k pitju. Pristriži to škodljivo vejo, če se ti tudi še tako lepa in prijetna zdi!

Nedavno je umen sadjerejec pripeljal v neki kraj mlada drevesca na prodaj. Pri cerkvi je dal oznaniti: te in te vrste imam, po tej in tej ceni.

Drevesca so vzgojena v slabi zemlji. Zakaj ta dostavek? Ali bi ne bilo pametnejše, če bi sadjerejec gojil mlada drevesca v dobro pognojeni, rahli, topli zemlji, bi mu bujnejše in hitreje rastla in mu vrgla več denarja? Ne! Če bi rastla mlada drevesca v dobri zemlji, bi bila razvajena. Kmetje bi jih pokupili in posadili Bog ve kam, v dobro in slabo zemljo, in razvajena drevesca bi shirala, kmet bi imel škodo, sadjerejec pa bi prišel ob dobro ime. Če so pa drevesca od mladosti navajena na pičlo zemljo, so bolj utrjena, če pridejo pozneje v dobro zemljo, se lepo razvijajo, če v slabo, pa tudi zdržijo.

Tako je s teboj, mladi prijatelj! Ne veš, kam te tvoja pot pelje, v kakšne razmere še prideš, na kakšni zemlji, v kakšnem stanu in položaju bodeš jedel svoj kruh. Uči se sedaj, marsikaj si pritrirati, kar človeka mika, vadi se na pičlo zemljo, ne vdajaj se pohotnosti in lahkomišljenemu vživanju. Bodi zmeren in trezen!

Indijanci imajo prazno vero, da v nekaterih jedilih prebivajo hudi duhovi, ki z jedjo pridejo v človeka, če jo v večji meri žviva. V tej bajki tiči globoka resnica. Ni bajka, ampak gola resnica: v alkoholu tiči zli duh, ki zleze v človeka, in gorje človeku, ki ga dobi v oblast hudobni duh alkohola. Posebno nevaren je ta hudi duh mladim ljudem. Varujte se ga! Vzemite si k srcu ta opomin. Glejtel mi ki delujemo pri protialkoholnih društvih, zoper pijančevanje, ne iščemo pač lastnega dobička, tudi ne delamo za to, da bi vam morebiti hoteli krajšati nedolžno veselje. Kaj imamo mi od tega, če vi pijete ali ne? Če pa glasno povzdignemo svoj glas in vas svarimo pred alkoholom, je v vaš lasten prid. Sebi bodete koristili, ne nam, če poslušate naš glas.

Dasiravno sam abstinent, ne vsiljujem abstinence nikomur, pač pa jo živo priporočam vsem mladim ljudem. Do 24. leta nobene alkoholne pijače, žganja pa sploh nikdar ne! V imenu ljudske blaginje in prave mladinske vzgoje: Proč od mladine s škodljivcem alkoholom! Odraslih dolžnost pa je, dati mladini dober vzgled.

Iz Balkana.

Bila je nevarnost, da se zaradi, od Črnogorcev zavzetega Skadra, katerega so velesile določile za Albanijo, vne zopet krvavi bojni ples, ki bi se bil gotovo skončal v veliko škodo, morebiti celo v popolno propast Črne gore. Ker je bila Črna gora v tem vprašanju celo osamljena, ni kazalo drugače, kakor udati se zahtevam velesil. Črnogorske čete bodo zapustile Skader in častniški oddelek mednarodnega brodogoja bo vodil začasne posle v Škadru. S tem je tudi zapletljaj glede Albanije že skoro razrešen. Ker se je hotel Essad-paša polastiti Albanije, da jo vlada pod turško nadvlado, izvršili so se dogovori med Avstrijo in Italijo, da okupirata vsaka polovico Albanije; Avstrija severni del, Italija južni del, in privedeta deželo do miru in reda. Lahko bi se bila pri tem razvila kakšna nova bojna nevarnost, a sedaj se zdi nevaren položaj pomirjen.

Morilec grškega kralja Jurija, Schinas, ki je bil zaprt v Solunu, skočil je dne 6. maja iz okna sodnijskega poslopja na tlak, bil je pri priči mrtev. Morilec umre kot samomorilec, grozna pošast v človeški podobi.

Prolog k igri „Turki pred Dunajem“.

Dobro došli, gostje mili,
ki ste tu nas počastili!
Pota sem ne obžalujte,
igre lepe se radujte.

Zrli boste stare čase,
slišali izredne glase,
kako Turki grozoviti
bili nekdanj so pobiti.

Dvestotisoč — to ni šala —
Turkov se je četa zbrala,
da prestolno vzame mesto,
si v zahod pripravi cesto.

Hraber bil je Dunaj lepi,
strašni Turkov pa oklepi.
Srčno se zares je branil.
Ali bode se ohranil?

Ko že Turek zmage vriska,
vedno hujše Dunaj stiska,
prihité v pomoč Poljaki
s kraljem svojim, vsi junaki.

Sveto mašo so pričeli,
v srce so Boga prijeli
in takó šli na sovraga —
slavna njih je bila zmaga.

Zdaj veselja Dunaj vriska.
Naša vojska Turke stiska.
Eni smrtno spanje spijo,
drugi v Turčijo bežijo.

Prosta spet je domovina,
prosta gora in dolina.
Zmage te se veselimo,
pozni vnuki jo slavimo.

Avstrijo Slovan je rešil,
Turkov je propad pospešil.
Danes znova že zmaguje,
sužnje brate odrešuje.

Saj junake pač poznate,
naše hrabre južne brate:
Tukaj Srbi, Črnogorci,
tam Bolgari, silni borci.

Za stoletne krute čine.
Meč pobija zdaj Turčine.
Gnjila Turčija razpada,
boljših časov vzhaja nada.

Nad Balkanom vzzarela
zvezda svobode vesela:
Silnih žrtev je plačilo,
kaj mogočno nam bodrilo.

Kakor bratje mi Slovenci
dičimo se z zmage venci.
Kdor domovje svoje brani,
vreden je, da ga ohrani.

V misli te se zatopite,
narod svoj še bolj vzljubite.
Le po delu in po boji
rod se naš osamosvoji. Ciriljev.

Orli.

Orli, kvišku! (Spisal M. M., član „Ptujskega Orla“.) — Prva skrb pridnih starišev so njih sinovi, kajti njim bodo izročili svoje ime in svoje premoženje. Slabo vzgojeni sinovi jim omažejujejo dobro ime in pripravijo s tru-

dom pridobljeno imetje, pošteni sinovi pa so v čast rodbinskemu imenu in skrbni varuhi očetovega doma in posestva.

Narod je velika družina, in za narodno čast in domačo zemljo delujoči

rodoljubi so v nekem smislu stariši naroda. Tudi vestni rodoljubi si skrbijo za vredne naslednike, ki bodo še tudi pozneje, ko bodo njih kosti že trohnele v grobu, nadaljevali delo za narod, za njegovo čast, njegov ugled in njegovo blagostanje v vrsti drugih narodov. In kdo so ti nasledniki, nego mladina, osebito mladeniči Orli. Slovenski Orli! S strahom in z veseljem se ozirajo slovenski rodoljubi na vas; s strahom, da bi ne zapustili svojega naroda ali dovolj krepko ne branili njegovih najdražjih svetinj; z veseljem, ker jim vaše navdušeno, samozavestno nastopanje daje upanje, da bo tudi v vaših rokah ponosno vihrala slovenska zastava, da boste tudi vi z vsem naporom delovali, da se ohranijo našemu narodu njih sveta vera, mili jezik in krasna slovenska zemlja.

Varuj se slabe tovarišije! Časna in večna sreča za človeka je premnogokrat odvisna od družbe, v katero sam zahaja. Če boš s hudobnimi, nič-

vrednimi ljudmi občeval, izprijeno bo tudi tvoje sree; če se družiš s poštenimi, krščanskimi ljudmi, bodeš tudi sam pošten in zvest ostal svojemu narodu ter krščanski veri. Družba je za človeka velikega pomena. Dolžnost vsakega pravega kristjana je da se ogiba slabe tovarišije in si poišče le dobre, poštene družbe, kajti to tirja njegova časna in večna sreča. Da bodeš ostal zvest svojemu narodu in izpolnjeval dolžnosti, katere nalaga sveta katoliška vera, pristopi, dragi mladenič, k mladeniški zvezi, ali še bolje: pridruži se Orlom! Tako se bodeš izognil slabi tovarišiji, katera mnogokrat pripelje mladeniča v zapor ali še celo na vešala.

Dragi mladeniči, posebno pa vi Orli! Ostanite mi zvesti do prihodnje številke, ker vam že sedaj kličem na veselo svidenje „pod vaško lipo“ ali pa v „orlovskem“ oddelku.

Vaš zvesti član „Ptujskega Orla“.

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca.

I.

Kdor je bil v tujini, je doživel marsikaj, kar potem ponosno pripoveduje svojim tovarišem, ko se zopet vrne v domači kraj. Rad se tudi malo poba ha, pove tudi kakšno tako, ki je po večini iz trte izvita, ali resnica pa je vendar-le, da tak skusi marsikaj, kar bi ne, ko bi bil ostal doma. Saj je šel ravno zato v svet, da si nabere izkušenj. Ako fant ne pozabi naukov svoje matere, ako si je doma v poštenih družtvih že poprej malo izbistril um, da zna sam misliti in samostojno nastopati, potem je čisto gotovo, da so izkušnje takšnega fanta zanimive. Lahko namreč pove, da ni vse res, kar govori večina rokodelcev, ki so „prevandrali“ nekaj cest. Iz svoje izkušnje lahko dokaže, da tudi v tujini ne marajo pijancev in kvantačev in da pošten slovenski mladenič tudi v tujini ne le najde delo in pošteno družčino, ampak je v marsikaterem oziru na boljem od o-

nih, ki si iščejo sreče in družčine med revolucionarnimi svobodomiselci.

Fantje, pod lipo se zbiramo in si pripovedujemo svoje izkušnje. Pridružil sem se vam tudi jaz in ker ste me sprejeli v svojo sredo, povedal vam bom, kako se mi je godilo, ko sem potoval „gor po Nemškem in po Kranjskem, gor po Gornjem Štajerskem“.

Postati rokodelec, to je bil sklep, ki sem ga napravil takoj, ko mi je gnadučitelj ob koncu šolskega leta izročil odpustnico. Mlada moja domišljija mi je namreč že poprej naslikala vso srečo in prijetnosti rokodelskega življenja. Videl sem tovariše, ki so se učili v sosednjem trgu. Kadar so prišli domov ob praznikih, kako so se postavili: cigareto v ustih, klobuk postrani. In povedali so mi, kako se v trgu lepo živi, nič dolgočasnosti, nikjer strogi obraz očetov in materin, napraviš, kar imaš pri mojstru, potem si pa ptič.

Nič več me ni veselilo delo na polju in v vinogradu, kjer je pripekalo solnce in so se mi delali žulji na mla-

dih rokah. Edino željo sem imel po noči in po dnevi, priti v trg k mojstru, v družbo veselih vajencev, kjer bom nosil širok mizarski predpasnik.

In ta želja se mi je kmalu izpolnila. Oče so se dogovorili z mojstrom in minekega dne naznanili, da bom moral čez 14 dni odriniti v trg k mojstru. — Kdo je bil bolj vesel kot jaz! Izučil se bom v mizarski stroki in takrat pridem domov, v žepu bom imel cel kup kronic in postavil se bom — — —

Toda ko je prišel dan ločitve od domače hiše, postalo mi je bridko pri srcu. Začutil sem, da zapuščam kraj, kjer sem vžival pravo srečo in se za vedal, da bo s prvim krakom v svet ta sreča brezskrbne mladosti minila in šlo je na jok. Kar ostal bi, take hiše ne najdem nikoli in nikjer, kot je bila rodna! Mati so me tolažili, pa bilo je tudi njim hudo, kajti bolj kakor jaz, so videli oni nevarnosti, katerim grem nasproti. „Če bi se ti godilo hudo in če bi se imel izgubiti med izprijenimi tovariši, pa kar nazaj pridi“, so mi dejali vsi solzni. — Oče pa so bili bolj trdi in so mi rekli: „Saj si zmerom tiščal, le pojdi sedaj, drugi te bodo že naučili manire!“

Pobral sem culo in ko sem prestopil prvič prag domače hiše na potu v svet ter se še enkrat ozrl na prijazno streho, začutil sem v mladem srcu prvič, kakšna je boleost, kadar se izgubi ono, kar nam je bilo najdražje. A sklenil sem takrat, nositi v srcu ljubezen do te hiše in domače grude, koderkoli bom hodil.

In šli smo. Oče so šli z menoj, ker so imeli v trgu opravke, mati pa, da me priporočijo mojstru in angelu varuhu. V roki sem nesel culo, v katero je materina ljubezen zavila pol dobrot, ki jih je bilo pri hiši.

Mojster nas je prijazno sprejel in kmalu smo se dogovorili o pogojih ter sem jaz zvedel, kakšnega reda se bom moral odslej držati, če hočem, da bo mojster zadovoljen z menoj. Premeril sem v mislih ta novi red in bil sem razočaran. Namesto v svobodo, sem prišel sedaj še-le v pravo sužnost! V teh mislih me je posebno potrdila očetova

opazka, da dajo oče mojstru radi tudi pravico, prijeti me za ušesa, kadar bi bilo potreba. Mati pa so imeli še nekaj na srcu, a niso vedeli, kako bi rekli, da bi se ne zamerili. Zlato srce materino je trepetalo ob mislih, da ne bo mojster na-me gledal s tistim dobrim očesom, kot bi bilo treba. Zato so se odkašljali in rekli: „Prosim, skrbite, da bo molil pred jedjo in da bo moral hoditi k maši“. Videl sem porogljiv nasmeš na pomočniku, ki je ravno tedaj prišel mimo in mati so ga videli in pristavili so v zadregi: „Lejte se, to je vendar prva stvar!“ Meni pa je ta prizor segel v srce bolj kot ne vem kakšna pridiga. Surovi pomočnik se reži, ker ne ve, kaj je materina ljubezen. Kri mi je zaplala po žilah in kot sveta prisega se je rodil v meni sklep: Zlata mati! Jaz sam bom odslej čuval vaše nauke! Nikdar in nikoli me ne premeti vražji posmeš tistih, ki se rogajo materinim naukom!

Odšla sta. Jaz pa sem ostal sam, kakor zelena bilka v puščavi. Ali bom ključoval hudim vremenom? Zjokal sem se ob zavesti, da bo odslej strogi mojster moj oče in huda njegova žena, ki je brez srca, moja mati. In spomnil sem se domače hišice, košata brajda jo obdaja in ponosna črešnja stoji spredaj. Kakor košček mojega srca je. In gori v vinograd mi je poletel spomin, kjer so cvetele marelice in breskve in prinašajo od vseh strani topli vetrovi vesele glasove. Kako lepo se delav v vinogradu, kjer človeku misel na bogato trgatev briše potne kaplje z lica!

Gospodinja mi je naročila, naj prinesem škač vode iz Save. Misli moje pa so bile doli daleč ob Savi, kjer se kakor božje oko sveti na gričku naša hiša. Zajel sem vode in mi je spodrsnilo. Ko sem vstal, sem zapazil škač, kako se je zibal po srebrni gladini že par metrov od kraja. Sedaj pa še to! — Na oni strani na kolodvoru je zažvižgal vlak. Nič nisem pomišljal, par skokov čez most in bil sem pri blagajni, kjer sem si kupil listek za sosednjo postajo. — Bil sem prej doma kot pa oče in mati!

Doma pa je bilo vse zaprto. Zlezl

sem skozi okno v hišo ter čakal, kedaj se vrnete oče in mati. Oglasila se mi je vest, bal sem se strogega očeta. V veži so se začuli koraki — sedaj-le bomo pa zaropotali — in stisnil sem se v kot.

Toda oče in mati me nista opazila: sedla sta k peči in mati so začeli: „Oj ti ubogi moj otrok! Kaj neki počne sedaj-le?“ — Oče pa: „Skoraj smili se mi poba“. — „Oh, še „lutriš“ bo postal med tovariši“, so v skrbeh pripomnili mati“. — „Ko bi bil fant sedaj-le tukaj, pa takoj plačam liter vina“, so dejali oče.

„Saj sem tukaj!“ sem se oglasil in zlezal izza peči. Oče so se skoraj ustrašili, potem pa se jim je nabral obrab v sumljive gube. Mati pa so me objeli in vsi srečni rekli: „O, da si le prišel!“ Povedal sem vso zgodbo, in obema se je polagoma posrečilo, tudi očeta potolažiti.

Doli ob Savi pa je ravno ob tistem času sosedova perica vlovila nov škač, ki je priplaval od bogvekod. Kamen se mi je odvalil od srca in zagledal sem v daljavi nove cilje, Bog ve, ali jih dosežem!

„Stara sablja“.

Pošteni pogovori. Pod ravnokar ozelenelo lipo pojdimo dragi mi bratje po večerih se oddahniti in prebirat prelep mladinski oglas, „Naš Dom“, kateri je vreden zlata in srebra. Ne hodimo pa na vas razbijat in se grdo pogovarjat, da ubogi, pošteni ljudje, trudni od pomladanskega dela, ne morejo spat. Ako hočeš veljati za pridnega in res poštenega mladeniča, tega ne bodeš storil. Ker priden mladenič mora biti vseskozi priden. Na delu pogovarjajte se pošteno, ne klafajte z nesramnimi ženskami. Ogibljite se take druhali, saj še ne manjka na svetu poštene družbe in tudi ne poštenih pogovorov. To vam priporoča vaš brat A. P.

Gojitev sadjarstva. Pozdravljeni dragi fantje pod našo lipico! Sprejmite danes malo besedi o sadjarstvu. Koristno se nam je baviti s tem delom; zahteva sicer skrbno in natančno opravilo, pa nudi tudi mnogo koristi in veselja svojemu oskrbovatelju. Po zimi je lepo v vrtu, kjer so očejena sadna dre-

vesa, odstranjene suhe, pregoste in nepotrebne veje. Pomladi je malotako lepega, kot so drevesa, vsa v cvetju, na domačem vrtu. In jeseni kaj vabljivejšega, bolj prijetnega, kakor plačilo za trud, prekrasni sad na lepo odgojenih drevesih. Zdi se, da hrani zemlja v sebi nekak zaklad, katerega pa drevje dvigne ter v podobi sadja nudi svojim prijateljem. Pravi pouk in namen sadjerejstva se nudi v letošnjem letu v novo izhajajočem listu „Slovenski Sadjar“. Naroča se iz Ljubljane. Ta list nam je prav potreben. Svetovalo bi se našim društvom in zvezam, posebno pa vsaki večji vasi, da si naroči po 1 izvod. Stane 3 K. Izhaja vsak mesec. Nikjer pa naj bi se ne delalo iz sadja žganje. To je zloraba dobre hrane v slabo stvar. Škoda in pregrešno se mi zdi, izpremeniti sočni sad v škodljivi alkohol, kateri zastruplja ljudstvo in mnogo mladine pripelje v nesrečo. Rajši nič kot pa žganje. Sadje naj nam bode v zdravo hrano. Podšavniški.

Proč s pijačo! Pozdravljeni fantje pod ljubo vaško lipo! Tudi jaz sem se odločil, stopiti enkrat med vas. Rad bi vam tukaj nekaj povedal, s čemur si ne upam na dan v šoli na mladeniškem shodu. Fantje, proč s pijačo! To je moja želja, s katero se bojim priti na dan. Joj, saj bi si ne upal več pred cerkev, ne upal bi si več v družbo, če bi to povedal tovarišem na shodu. Res nisem zastoj „Boječnik“.

Fantje! Mi se ponašamo, da ljubimo domovino in svoj narod. Kaj vse smo že storili, da bi ga osrečili. Še vedno delujemo in ne bomo nehali delovati ter se boriti za narod.

Pomedli smo že razne smeti iz naših vrst, kakor: liberalno in nemškotarsko časopisje, akoravno gre pometanje bolj dekletom. A še imamo najhujšega sovražnika v svoji sredi. A kako mesari med nami! Tu treščienega v občestni jarek, drugega potisne pod voz, tretjega sune v vodo itd. Pred lepo zidano hišo se dere na vse grlo birič in izkljuje ceno hiši, njivam in travnikom. Trebušasti Nемеc odšteje smejoč se denar — slovenska posest je njegova. Ej, polovico tistega denarja je

zadostovalo, ki mu ga je znosil prejšnji gospodar za — šnops.

Fantje, ali sovražnika sedaj poznate? Šnops je, ki nam meša možgane in noge. Ali imamo še kaj slovenske krvi? Ali nam ne bo zavrela kri, ko vidimo, kaj dela ta zgaga med nami? Ali ne bomo šli nad sovražnika, ki nas hoče spraviti tujcem v roke, ki nas hoče oropati mile domovine, ki nam jemlje dušne in telesne moči? Tovariši, le

verjemite mi, da vam pijača ne daje moči, ravno narobe, jemlje vam jo. Le proč z nesrečno pijačo! Naj ne bo več naše orožje kozarec v roki, le zdržnost nas more pripeljati do zmage! Ko bomo premagali Turka alkohola, tedaj bomo veseli praznovali god oživiljenju Slovenije! Mogoče (Gotovo! Op. ur.) se še večkrat oglasi pod vaško lipo

Blaž Boječnik, abstinent.

Dekliški vrtec.

Naši cilji.

(Predavanje v »Dekliški zvezici« na Dunaju, gdč. phil. A. P.)
K o n e c

Roko v roki z versko izobrazbo gre boj za življensko srečo. Vsak je svoje sreče kovač, pravi star pregovor, čeprav so okoliščine, po katerih pridejo nekateri do sreče, tako različne, kakor so različni pojmi o sreči. — Državna srečka z 200.000 K dobitka bi bila moja sreča, grofica biti bi bila sreča druge, lepo obleko imeti sreča tretje, od vseh ljubljena biti sreča četrte in še več drugih. To so ideali, o katerih se da mnogo sanjati in misliti, ki ukradejo marsikatero noč in žalibog tudi mnogo ur po dnevu, pa vendar nimajo nobenega smisla. Ženska, ki vedno samo premišljuje, kako bi lahko bilo in kako ni, ali kako bi vse uredila, če zadene enkrat loterijo, taka ženska je bolna na živcih in na srcu. Postane otožna, žalostna, nič ji ni prav, vsaka soba doma ji je prenizka, vsak človek prekmečki, ni čuda, če je v svoji bujni fantaziji vedno v salonu meū najfinejšo gospodo.

Zena mora stremiti po sreči in zadovoljstvu, pa ne s takimi sredstvi kot so srečke in loterija ali kaka izmišljena dedščina, ampak s svojo izobrazbo in z delom svojih rok. Začetek te smeri najdemo tudi v ljudski šoli, kajti tam se nauči dekleta tega, kar je nujno potrebno za človeško družbo. A izprievevalo iz ljudske šole ne pomeni konec izobrazbe, ampak začetek življenske šole. Ni treba, da bi vsi študirali in se visokošolsko izobraževali v različ-

nih vedan, a treba je, da tudi posameznik ne obstane ne stopinji, ki jo je zavzemal kot 14letni otrok. Ali ni sramotno za dekleta, če mora z dvajsetimi leti reči, da je nekdanj pač lepo pisala in dobro računila, a zaaj je že vse pozabila. Šola ni za to, da nam polni glavo z rečmi, ki jih smemo potem pozabiti, ona nam da navodila, kako se imamo sami učiti in se likati. Kako žalostno je, če lepa mlada gospodična ne ve o ničem govoriti, ali če že govori, da je vsaka beseda neumnost, kateri se vsakdo smeji — In vendar imamo toliko prilik, da se učimo!

Da pisati in brati ne pozabimo, za to že skrbi naša privatna korespondenca, časopisi in knjige, a s tem nisem rekla, da moramo knjige samo zato brati, da ne pozabimo alfabeta. — Glavni moment, zakaj knjige beremo, je vsebina. Tista ne zna brati, ki prečita v enem večeru roman, kakih štiristo strani, in tudi tista ne, ki išče v knjigi samo točke, ki jo posebno zanimajo, vse drugo pa sploh izpusti. Knjiga se mora brati počasi, in sicer cela.

Ob tej priliki vas opozarjam tudi na važnost dnevnika, v katerega se zabeležijo najvažnejši dogodiljaji cetega tedna. Če bere knjigo, si izpiše tepe misli, če posluša predavanje, naj si zapíše to, kar je posebno ugajalo

Dekle mora vežbati tudi čut za lepo. Priložnosti ima na Dunaju dovolj v muzejih, v različnih galerijah in v knjigah z lepimi slikami. Neugodne za šolanje dobrega okusa pa so marsikatero razložbe in tudi lepo ni, če osta-

ne deklet dalje časa samo in kaže s prstom na reči, ki ji poseono ugajajo.

Ne glejte pa samo v izložbe, ampak opazujte tudi ljudi; posnemajte, kar je na njih dobrega. Kar se vam pri drugih ne zdi prav, poskusite tudi pri sebi odstraniti. Tako postanete žene s finim, lepim obnašanjem in vsak bo vesel, ki bo prišel v vašo družbo.

Poslužujte se tudi svojih talentov; prepevajte, kdor ima glas za to, pišite in pesnikujte. Tudi če se ne posreči v prvo ali v drugo, nič ne de, vaja vstrajna rodi gotovo lepe sadove.

V teh smereh, ki sem jih vam naznačila, naj se vije vaša pot slobodno. Če pride enkrat trenotek, ko se morate odločiti za jasno začetno potje svojega delokroga, potem se z resnostjo pripravljajte tudi nanj. Vsako mesto, ki ga žena zavzame, mora popolnoma izpolniti bodisi kot samica v javnem življenju, ali kot mati in gospodinja doma.

Važno se mi zdi, izpregovoriti nekaj besed o življenju samice. Nabena nesreča ni, če ostane deklet neomogočno, a nevarno je, ker je življenje trdo in težko in nikomur ne prizanese. Da bi bilo pa to življenje neznosno, dolgočasno, temu oporekamo. Dekle si dela sama kratek čas, ker se n. pr., če je naspavljena v tovarni, ne zanima samo za svoje delo, ampak tudi za reči, katere izdeluje, za ceno strojev, za različne vrste tvarin, za delavske razmere in za veselje in bedo v delavskih hišah. Če deklet vse to zaučmarja, postane sama stroj, ki mehanično deluje in ki ga izrabljajo drugi v svoj prid, v svoj dobiček.

Tako in še bolj vestno se mora izobraziti deklet, ki hoče postati gospodinja, kajti ona ni odgovorna samo zase, ampak za celo družino.

Mladenka se moze: — Koga jemlje, vprašuje vsak, ki se za njo zanima ali tudi ne zanima. Ja, tega se sama ne ve, koga bi zasnužil jo je ta, zasnužil jo je oni, rada pa ima, če se ne motim, enega drugega. V takem slučaju se je res težko odločiti prvi ima denar, drugi dobro službo, tretji

ljubezen, Za dekleta je odločitev sploh težka, kajti vse ob enem hoče biti, ljubljena, bogata in gospa imenitnega moža. A to navadno ne gre, vsega nima nihče. Važno je, da deklet ne sme biti predobra, ne gledati previsoko. Svojemu stanu primerno naj si poišče moža, kajti če gleda pri volitvi prenizko, pozneje sama ne bo zadovoljna, če gleda previsoko, njen mož ne bo zadovoljen, ker mu pri njegovih visokih mislih ne more slediti, ker se ž njo ne more pogovarjati o rečen, o katerih je on strokovnjak, specialist. Človek pa potrebuje človeka, ki njega in njegove cilje razume in mu pomaga pri uresničenju idej.

Bodite torej oprezne, ustvarjajte si kot neveste srečo s pametjo in ne samo s srcem. Kdor se zavega svojih ciljev, svojega verskega in življenjskega cilja, ne bo prodajal svoje mladosti malikom, ki ga na vsezadnje uničijo, ampak bo stopal oprezno naprej, korak za korakom svoji sreči nasproti in svojemu Stvarniku v naročje.

Brzdajmo svoj jezik! Jezik je jako majhen ud našega telesa, a vendar veliko hudega stori. Pomislimo, kolikim se jemlje dobro ime in spoštovanje z obrekovanjem, koliko kletve, prepira se sliši po krčmah, koliko nespodobnega govorjenja se sliši med razposajeno mladino itd. Pa še eno grdo napako ima naš jezik, posebno pri dekletih. Dekleta in pa sploh vse ženske so jako radovedne, zato navadno, če dve skupaj stojita, tretja ne more mimo. Tedaj pripoveduje vsaka svoje, da ni konca. Navadno tudi katero svojih tovarišic obrekujejo. Potem pa gredo vsaka svojo pot in ko pride katera do tovarišice, ki so jo prej obrekovale, pa ji vse pove. Dotična se čuti jako užaljeno ter si ne ve drugače pomagati, kakor da prime svojo tovarišico; in tako se začne prepir in sovrašтво vsakih pri najboljših prijateljicah. Izogibljajo se druga druge in niti na dekletske shode nočejo več priti. To pa silno škoduje naši zvezi, ker daje našim nasprotnikom povod, da nas obrekujejo, češ, ravno Dekliška Zveza je kriva,

da se dekleta toliko med seboj prepirajo. Zato pa, drage mladenke, brzdajmo svoj jezik, da nam ne lo ušla nobena nepotrebna beseda, še manj pa obrekovanje. Ne pustimo obrekovati svojih tovarišic, ter rajši obrnimo govorico na kaj drugega, da se izognemo prepiru, ki bi iz tega sledil. Navadimo se tudi, da ne pripovedujemo dalje, kaj smo kje slišale, ampak pustimo vse tam, kjer smo slišale, in veliko prepira ter sovraštva se bo med nami poleglo. Pri nekaterih bo to precej težko, ker je že ta navada v njih vkoreninjena. Prizadevajmo si tudi, da govorimo le o dobrih lastnostih svojih tovarišic, slabih se pa daleč izognimo. Če se bomo v tem zatajevanju vadile v Marijinem mesecu majniku, bo nas pač vesela naša nebeška mati Marija, ker bo videla, da se bo veliko slabega s tem odvrnilo in da njene hčere opravljajo vse iz najboljšega namena. Mladenka z Dravskega polja.

Okopavanje vrtea vrlo napreduje.

Tri številke „Našega Doma“ imam pred seboj. Prečitala sem vestno vse, osobito ljubljene vrtec. Premislila sem vsebinó odgovora glede mojih 5 vprašanj, ki sem vam jih stavila. V prvi vrsti vsa čast vsem onim, ki so že storile svojo dolžnost in izrekle vsaka svoje mnenje. Kritizirala ne bom prav čez nobenega, ker odkrito vam priznam, da tako duhovitih odgovorov nisem pričakovala. Nad vse pač moram pa pohvaliti našo pridno Liziko, ker se polnoma strinja z menoj. Najbolj mi ugaja njena misel glede Orlic. Dobro! Gospoda predsednika Štajerske podzveze Orlov pa prosim v imenu Zveze slovenskih deklet, da nam blagovoli pri tem praktično svetovati. Upajmo, da izpeljamo, kar želimo. Tudi v tem se strinjam z njo, da dobe častne članice diplome. Le na nekaj naj opozorim. 50 let biti članica je nekaj zelo redkega. Ali bi ne bilo primerno, napraviti takole: Vsaka, ki je članica že 10 let, se ji podeli častna diploma? Saj je to že nekaj lepega. Gdč. Liziko pa prosim, da oprostí mojo opazko ter ob takih priložnostih sprejme delo „slikarice“ za slavljenko. Kar se pa tiče ženske vo-

lilne pravice, upajmo boljše časov. -- Druga je odgoarila vrla Zvonimira, potem ljuba sestrice Slavka. Vse hvale vredno! Pripomnila bi le to-le: Dekliške zveze imajo itak že svojo zaščitnico, preblašeno Devico Marijo, ali tega še ni, da bi imele dan za njeno čiščenje, kakor n. pr. Marijine družbe 8. dec. Jaz bi svetovala, da najbi Zveza slovenskih deklet ali pa posamezne zveze za ta dan odločile 24. majnik (Mar. pomoč. kristjanov).

Kako mislite o tem druge?

Poleg tega se oprimumo pa sv. Evhristije. To je vrlo dobra misel. Najprimernejši dan se zdi meni ta dan prvo nedeljo v juniju. Nadalje so se oglasile še zvesta Nežica iz Celja in A. A. Spodnještajerska (sedaj na Nemškem).

Tako, o tem drugič zopet nekaj cvetk. Zopet imamo nekaj novih vnetih sotrudnic. Dal Bog jim poguma in vstrajnosti. Gdč. Pavli še dolgujem za odgovor v „N. D.“ Bom kmalu poravnala, le oglasite se večkrat, s tem me spravite kaj v dobro voljo. To je prva želja vaše sestrice. Da se poslej pogostoma srečava tudi v vrtiču, Vas uljudno vabim v krog dopisovalk. Torej kmalu na svidenje!

Vneti Treziki vračam istotako lepe pozdrave. Le kmalu se zopet spravite k našim gredičicam, da nas bo enkrat še g. urednik pohvalil, češ: Pa ste res pridne vrtnarice. Ali ni res, g. urednik? (Kdo bi mogel to utajiti, vpričo dejstev, zabeleženih v „N. D.“ Da bi le tako ostalo. Op. ur.) Naš vrtec je že jako lep, vesele ga bódimo! Ravnajmo se tako same, kakor drugim priporočamo. Pravijo, da so Štajerke korajžne. No, no, le glejmo, da nas fantje z „Vaško lipo“ ne prekose, saj „Stara sablja“ še kaj fletno reže. Pa, da fantje ne bodo mislili, da smo jim škodo željne, obljubimo jim že danes, da kadar bodo imeli toliko dopisnikov kot me v vrteu, jim blage volje prepustimo prostor za članke, četudi se vrtec malo okrajša. (Seveda, če je ta odredba tudi g. uredniku po volji, sicer ni z nami nič.) — (Prostora bo za „Vrtec“ in „Lipo“. Op. ur.)

H koncu sledi naloga, ki se naj reši pravilno in razloži pomen:

1. „Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje.“

2. Kateri načrt dekliških zvez je najlepši?

Vse čitateljice, gojiteljice in sodelovalke vrtea sestriško pozdravlja vam dobro želeča kakor tudi dobro znana
Pepeca S.

Odgovor na pet vprašanj.

Na petero vprašanj je tudi odgovorila Rajhenburška mladenka Marička, ki po mislih soglaša z objavljenimi odgovori. V peti točki nasvetuje: »Mladenke, ne ustavljajte se po gostilnah ampak spomnite se takrat »Dekliške zveze in ostali vam bodo težko prisluženi novci, ostala pa tudi vaša dekliška čast in vaše dobro ime, kar je več vredno kot vsi zakladi.

Uršika Sveder iz Žabje mlake, odgovarja na vprš.: 1. Bog je ustvaril Evo in jo dal Adamu za ženo, da se z njim veseli in hvali Boga potem, da mu pomaga pri delu in z njim vred trpi. Kar zadene moža, to ženo. Če je ponižan mož, je ponižana tudi žena. Zato je tudi ženska dolžna, bojevati se za svete pravice svojega naroda, za sv. vero in za verske zahteve. Če bi n. pr. obveljal civilni zakon, ali bi ne bila žena največja revica na svetu? Hujšega biča od civilnega zakona si ne moremo misliti.

Odg. na 4. vprš. Tako dekle je podobno človeku, ki vidi, da je sredi vasi izbruhnil ogenj, pa mu ni mar, da bi poklical ljudi. O takem človeku bi rekli, da je ali hudoben, ali pa manjka en kolesček. Tudi naša sv. vera in domovina je v nevarnosti. Zdaj izbruhne tu liberalni, zdaj tam nemškutarski ogenj. Naj se ne najde dekleta, ki bi ji ne bilo nič mar, če nam hoče vzeti liberalce vero, ali nas nemškutar zastрупiti z šnopsom. (Odgovori na ostala vprašanja podobna že objavljenim.)

Okovi pokajo.

Čuj! Kaj grmi in treska nad glavo?
oblak teman — že strele žvigajo.
Moreč se elementi med sabo
z meglo in prahom krijejo zemljo.

Vihar buči, okovi pokajo,
Sovrag pritiska krog in krog,
motiv neznan njegov je Bog.
Okov drži — a skoraj strt,
ležal na tleh bo vragov črt
in duše plahe jokajo — — —

Računal prej on je tako:
»Kdor me ne sluša vničen bo.«

Zdaj plaho se ozira krog,
okovi padajo nam 'z nog.
Sloven teptan, nekdanji rob,
Sovragu strupni zdira zob;
In prej ko sluti bo razklan
okov njegov — prost bo Slovan.

Pepca S.

Dobri nasveti.

Izračunila sem. Prihranjena svota, katero je privarčevala varčna gospodinja od 1. I. do 1. XII. l. 1913, ako je položila na stran vsaki mesec 3-kratno svoto prihranka zadnjega meseca, znaša tekom 11 mesecev brezobrestno 2657 K 19 vin. Kar pa je prihranila meseca decembra, je pa gotovo kupila božičnico za družino; gotovo tudi za-se kaj! Ako pa bi nam gdč. Erna dala nalogo, izračunati prihranek do 2. XII., tedaj bi bil seveda že

všet decemberski prihranek, ker je vsaki prvi dan v mesecu polagala ne vem ali v hranilnico, ali v listnico, ali v škatljico; to namreč gdč. Erna nič ne omeni. — Naj si bode kakor hoče, nocoj sem ali preveč utrujena, ali pa preveč komodna, da bi še obresti računala, ker bi morala začeti že pri mesecu aprilu. April je pa mesec onih, katere luna trka. Tega pa ne mara
Savinjska Lizika.

Društveni glasnik.

Jarenina. Dne 27. aprila je uprizorila naša D. Z. »Nežko z Bleda«. To vam je bilo veselje gledati vrle mladenke, ki so popolnoma neprisljeno in vrlo naravno rešile vsaka svojo ulogo težke petdejanke. Ljubki sta bili deklamaciji Gregorčičevih pesmi »Srce človeško, sveta stvar« in »Velikonočna«, ki sta jih prednašali učenki Lederer in Toplak. Mladina slovenska, zlasti ob meji, le naprej po tej poti izobrazbe in poštene zabave.

Sv. Križ pri Mariboru. Velikonočna ve-

selica, ki jo je priredilo pretečeni torek na dan Mar. oznanjenja tukajšno bralno društvo, se je po določenem sporedu izvršila v občno zadovoljno. Zlasti je lepa življenska slika »Marjin otrok« po izrazitem predavanju in primerem nastopu vrlih igralc marsikateremu gledalcu privabila zolze ginjenosti v oči. Vse priznanje gre tudi domačemu pevskemu zboru, ki je med odmori neutrudeno popeval. Posebno je ugajala veličastna velikonočna pesem »Regina coeli laetare« od skl. Ant. Grum. Pozor-

no in pazljivo so poslušali in sledili navzoči vinogradniki poučnemu predavanju domačega g. župnika o strupeni rosi in grozdni plesnobi. Na ta način je torej vsa prireditelj služila poštenu zabavi pa tudi koristnemu in potrebnemu pouku. Morda ta lepa prireditev tudi naše mladeniče vspodbudi, da se zopet enkrat prikažejo na odru, kar bi bilo močno želeli.

Sv. Anton v Slov. gor. Vesela vest. Ustanovili smo si »Sveto vojsko«. Priglasilo se je lepo število fantov in deklet za abstinente in zmernike. Ne vemo pa, ali naj se priglasimo v Ljubljano, ali naj čakamo, da se odobrijo v Štajersko. Prosimo pojasnila. (Pojasnila glej »N. D.« 1913, st. 132 op. ured.)

Sv. Peter pri Mariboru. Četrletno poročilo delovanja Dekl. zv. V imenu Jezusovem smo začele leto 1913. To smo pokazale, da smo imele prvi shod v nedeljo, presv. Imena Jezusovega. 19. januarja. 1. Govor č. g. preds. O presv. Imenu Jez. 2. Krajnc L. Šopek 12 dobrih nasvetov za novo leto, ali sreča Mar. hčerke. 3. Kelbič A., dekl. Jezušček v srcu. 4. Dobaj R. nam je svetovala varčnost. Bregant Ljudmila dekl. »Katica«. 2. Shod. 16. februarja. 1. Vlč. g. predsednik: O postni olajšavi. 2. Breznik G. dekl.: Dve poti. 3. Jenuš Ter.: Znamenite črtice o kuhinjstvu. 4. Bračko A. dekl.: Na sejmu. III. shod 9. marca. 1. Kadar dekleta vence pleto, deklamira Pavalec Marj. 2. Oman Barbara nas poučuje, kako moramo pospraviti in osnažiti po hišah pred velikimi prazniki. 3. Blečko Berta nam je pisala iz tujine in nam voščila vesele velikonočne praznike; pismo so prečitali č. ses. Mel. 30. marca je zveza priredila krasni igri: Marijin otrok in kratko smešnico Špiritinska. Udeležba je bila lepa. Le veselo in korajžno naprej po začrtani poti. Hčerka Marijina.

Vurberg. Pri precej številni udeležbi se je vršil 6. aprila redni mesečni sestanek naše Dekl. zveze. Predsednica Pavla Krefl otvori s primernim pozdravom sestanek. S svojim govorom nas opozarja, da naj se zavedamo, da pripadamo dvojni službi: Marijini in narodovi. Razložila nam je tudi pomen dekliskih znakov. Malka Minih je v svojem govoru razložila, iz kakšnega namena naj obiskujemo shode. Mar. Rastl je govorila, kakšni naj bodo naši pogovori, povdarjala je resnične besede, česar je polno srce, to rado iz ust gre. Urška Pivec je svarila dekleta pred bojzljivostjo, ki se pogosto nahaja med dekleti. Tončka Lovrenčič je imela krasen govor o škodljivem plevelu lahkomišljenosti. Rozika Gabrovec nam je priporočala dve lepi čednosti — vernost in rodoljubnost. Predsednica se iskreno zahvali vsem govornicam in poslušalkam. K vsestranskem delu, v prid sebi, v čast veri in blagor narodu vabi vse dobromisleče mladenke. Malika.

Ptuj. Nabitopolni so bili pri tomesečnem shodu naše Zveze društveni prostori. Radostno je pozdravil č. gosp. duhovni voditelj navzoče članice, kakor goste, — osobito načelnika Mariborskega Orla. Naslanjaje se na Slomškovo geslo, razpravljal je potem g. duh. voditelj — v poučnem govoru o narodni zavednosti, ozi-

roma o narodni zaspanosti. S to razpravo se je lepo strinjal govor predsednice T. Breznik o veri in rodoljubju Deklamacije: »Velikonočna« — Jefejeva prisega (Micika Novak) in pozdrav mladenkam (O. Kotnik) so zelo ugajale. — Predsednica T. Breznik nagovori in obdruženih besedah Orle in jih spodbuja k skupnemu delovanju. Predavanji »Čas mladosti« (Mina Mlinarič) in »Vrednost mladost« (M. Štumpf) lahko imenujemo krasni po vsebini in obliki. V posebno veselje nam je bil obisk odposlank iz Sv. Lovrenca na Dr. polj., ki sta v svojih govorih res pokazale uspehe delovanja v naših organizacijah. Mladenka T. Pišek nam je prinašala pozdrave in zahvalo sosednjega društva, obenem izročila prijazno vabilo k prihodnji prireditvi pri Sv. Lovrencu in končno tudi razpravlja o temi: Mladenka mora biti verna, narodna in izobražena. Mladenka T. Krajnc pa nam je kaj lepo razložila, kaj naj privede mladenke v Dekliško zvezo. Zanimivo je bilo poročilo romarke Micike Kekec o romanju v Rim. Pri prih. shodu bo mladenič Ver govoril o tem romanju iz drugega stališča. Velečastiti g. duh. vod. izreka združeno se zahvalo delavni članici Miciki Kekec v imenu zveze iskreno čestitko povodom nje poroke, ki se kmalu vrši. Navdušen živijo! se je ljubi družici zaklical ob strani zbranih. Vlč. g. duh. vod. poroča nadalje o novoizšli knjigi »Dragoceni biseri« (P. Sinice) in jo priporoča v nabavo društvam kakor posameznikom. Članec A. Kovačič izroča rimskim romarjem pozdrave svojega v Rimu bivajočega brata Franč. lajka br. Egidija Kovačič. Sklepno se uredi nekaj društvenih zadev osobito glede nameravane prireditve. Naznanja se pristop dveh novih članic in se določuje za prihodnji shod 18. majnik (Trojiška nedelja). Tudi ta shod bo nudil mnogo zanimivosti, osobito, ker se nadejamo gosta, ki bi vedel orisati nam precej še neznane kraje. Mnogobrojno udeležbo kakor to pot si želi tudi na Trojiško nedeljo. Vaša Marica.

Št. Pavel pri Preboldu. Prvo četrletno poročilo o delovanju Dekliške zveze. I. poučni shod, dne 5. januarja. 1. Novoletni pozdrav in voščilo podpredsednice Karoline Krašovec. 2. Beračica Bajda, (Silvin Sardenko) deklamira Ivanka Žvajgar. 3. Z Bogom in Marijo za slovensko domovino. Govorila Marija Žagar. 4. Prava Slovenka. Govorila Alojzija Ajdič. 5. Zgodovinsko predavanje č. g. duh. voditelja o turških napadih na slovenske dežele. II. poučni shod, dne 16. februarja. 1. Mladina in presv. Evharistija z ozirom na naš evharistični odsek, govorila Neža Valant. 2. Slovenska mladenka vzor čednosti. Govorila Antonija Breznik. 3. Bodimo ponosne! Govorila Julka Ocvink. Ob sklepu je naznanila predsednica, da se vrši 20. februarja v Braslovčah enodnevni poučni tečaj, ter je vabila članice k obilni udeležbi. III. poučni shod dne 16. marca. 1. Obrambno delo slovenskih mladenk. Govorila Ana Žnidar. 2. Nekaj misli o poučnem tečaju v Braslovčah. a) Žensko vprašanje. (Govor č. g. dr. Korošca). Poročala Marija Jelen. b) O praščereji. (Iz poučne razprave deželnega instruktora gosp.

Krištofa). Poročala Marija Kunst. 3. O perutinstvu. Iz knjige »Gospodinjstvo« čitala Karolina Krašovec. — Ker je tukajšnja predilna tovarna ustavilo delo, je izgubila naša Dekl. zveza blizu 20 članic. Kličemo vam, drage sestrice, ne pozabite tudi v tujini, da ste hčerke sv. katoliške vere in matere Slovenije, ter skrbite, da boste vedno v čast, nikdar pa v sramoto slovenskemu narodu. Me pa, ki smo ostale zveste naši zvezi, delajmo z vsemi močmi na to, da čim prej nadomestimo to izgubo z novimi vrlimi članicami. Posebno sedaj podvojimo naše dejanje, ko se že dviga novi društveni dom, kateri nas v kratkem sprejme pod svojo streho. Sigurno smemo upati da nas pod to mirno streho ne bode dosegla zavist naših nasprotnikov, katera nas je pognala črez prag stare šole, ter s tem nehote pospešila udejstvitve naših večletnih želj, namreč zgradbo društvenega doma.

Šoštanj. Četrletno poročilo D. Z. Občni zbor dne 6. januarja 1913. Dekleta zapoje pesem »Ko ptčica sem pevala«. Hrastnik Ana deklamira »Novoletno voščilo«. Predsednica Golob Marija označi delovanje D. Z. v letu 1912 ter se ob enem zahvali v imenu cele Dekl. zv. č. g. duhovnemu voditelju za obilni trud, ki so ga imeli v pretečenem letu z vodstvom D. Z.; č. g. voditelj V. Koprivšek opominjajo članice k večji zavednosti ter k natančnejšemu spolnjevanju pravil. Nato se vrši volitev. Hrastnik Ana, predsednica, Melanšek Roza, podpredsednica, Praprotnik Antonija, tajnica, Ravlen Pavla, nadzornica petja, Tomše Marija, Medved Antonija, Golob Marija, odbornice. Shod dne 23. februarja. Predsednica Hrastnik Ana, govori o složnosti med dekleti D. Z. Stanovšek Neža deklamira »Usmiljenjec. Tekavc Urša govori o delu zimskega časa. Golob Marija deklamira »Bog hoče« iz knjige »Sveta vojska«. Praprotnik Antonija govori o nasledkih pijančevanja. Č. g. voditelj še nadalje govornijo o treznostnem odseku. Volitev novih odbornic za treznostni odsek: Golob Marija, Hrastnik Marija in Praprotnik Antonija. Č. g. omenijo smrt Lize Stropnik; umrla je 17. februarja. Bila je zgledna in vneta članica D. Z. Po shodu posvetovanje, kakšna igra bi se majnika priredila. Izbrani sta dve igri: »Luknja na miznem prt« in »Nežka z Bleda«. Shod dne 3. marca. Dekleta zapoje pesem »Sem deklica mlada vesela«. Predsednica v kratkem nagovoru vabi dekleta v Dekliško zvezo. Stropnik Marija deklamira »Turki na Slevici«. Č. g. vod. pojasnujejo, kako se piše na poštno nakaznico, sprejemnice in položnice. Dvogovor »Samostanska lilija«, I. Medved in B. Zagradišnik. Dekleta še zapoje pesem »Izidora«.

Rajhenburg. Naša Zveza vrlo deluje. Dne 6. aprila se je zbralo nad 80 deklet v društveni sobi, da se vnovič navdušijo za dobro stvar. Terezija Krejan pozivlja vse zbrane mladenke, naj bodo neustrašene in stanovitne pri delu za svoj blagor. Požek J. pokaže, koliko

uspeha bi imelo skupno delovanje vseh deklet v dekliški zvezi. Bence Antonija razloži pomen našega društva, ki se imenuje Slovensko katoliško izobraževalno društvo. Slovenke naj bi ostale vedno vse, naj jih tudi pot življenja povede med tuje narode, ponosne naj bi bile vedno, da so katoličanke, izobrazbe pa si naj pridobivajo v pravih krščanskih knjigah in časopisih, zlasti pa s pridnim sodelovanjem pri sestankih Dekl. zveze. Najlepše besede pa je spregovorila Ter. Glas, ki je pozivala vso D. Z., naj deluje na to, da se bo pri nas pričelo treznostno gibanje. Splošna sodba vseh je bila, da so ji prelepe besede privrele res iz blagega in čutečega srca, in na obrazih vseh deklet je bilo brati, da so ponosne na to, da imajo v svoji središčni deklico, ki zna svoje lepe misli s takim zanosom in prepričanjem povdarjati. Govorila je prilično takole: Dandanes se izgovarja mnogo deklet: moliti veliko ne moremo, imamo v pomladanskem času preveč dela — postiti se ne moremo, ker bi pri težkem delu oslabele . . . Ali res ne moremo ničesar storiti, s čemur bi pokazale svojo ljubezen do Jezusa? O življenju Jezusovem ne beremo v svetem pismu nikdar, da bi bil kedaj tožil čez svoje telesne potrebe. Šele ko je na križu visel je vzkliknil — žejen sem —. Njegovo telo je oslabelelo vsled izgube krvi, da se je izvil ta klic iz njegovih ust. Ali ni ta Njegov klic, izgovorjen v najhujši sili nam najlepši poziv, da hladimo Njegovo zmučeno srce s svojim samozatajevanjem, s tem, da Njemu na ljubo pristopimo prostovoljno v družbo treznosti, in zadostujmo svetemu srcu Njegovemu ravno s svojo zmernostjo, ko vidimo, da ga ljudje ravno v nezmernosti najbolj žalijo? Kje se stori največ grehov zoper naše poštenje? Ali ne v pijanosti, ko izgubi moč trezna misel in zavlada čutnost? Katerega sredstva se zapeljivci nedolžne mladine največkrat poslužujejo? Ali ne o pojne pijače? Zato stopimo vse brez razločka v vrsto tistih, ki so napovedali boj našemu najhujšemu sovražniku alkoholu, in storimo to iz ljubezni do Jezusa, ljubitelja naših duš . . . Lepe besede so tudi našle lepo mesto. Kar je bilo mladenk zbranih na sestanku, so se zavezale, da se hočejo držati sledečih pravil: 1. Nikdar se ne bodo udajale pijači do nezmernosti. 2. Nikdar ne bodo nikogar silile k pijači, niti same se ne bodo dale siliti. 3. Gledale in uplivala bodo vse po svojih močeh, da se ne bo dajala opojna pijača otrokom, kakor se je to že marsikje v naši fari zgodilo. Sestavil se je odbor sledečih mladenk, ki bodo pazile, da se ta pravila točno izvršujejo: Glas Terezija, predsednica, Mirt Ana, Rezec Marija, Zemljak Milka, Bence A., Fabjančič Ter., Jankovič Neža, odbornice. Imenovane članice so prevzele nalogo, da nazonajo vsako članico D. Z. vodstvu, ki bi se pregrešila z nezmernostjo, za kar ji naloži vodstvo določeno denarno globo. Upamo, da se bodo vse članice brez kake kazni držale sklepov, storjenih na teh sestankih glede treznosti.

Prirejene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditve
Jarenina	27. aprila	Dekliška zveza	»Nežka z Bleda«
Središče	6. januarja	» »	podučni shod
»	9. februarja	» »	» »
Sv. Jurij ob juž. žel.	9. »	» »	» »
» » »	9. marca	» »	» »
Ljutomer	19. marca	» »	občni zbor
Rajhenburg	4. maja	» »	podučni shod
Velika Nedelja	20. aprila	Dek. okr. »Ml. Zvez.«	občni zbor
Rečica ob Savinji	1. maja	Marijina družba	slovesen sprejem
Kebelej na Pohorju	1. »	Mladiško društvo	»Darežljivi otroci«, »Lažnjiva Milena« in tamburanje
Konjice	4. aprila	Dekliška zveza	mesečni sestanek
»	1. maja	Bralno društvo	Desetletnica

Boj za kroj.

No kako in odkod pa to, da se moški spol tako zanima za žensko narodno nošo. — Aha! Le tiho! — Prst na usta! Strah, upravičen strah! Kako že prerokuje Stritarjeva pesem:

„Ženska v zборе bo hodila!
Doma bo kuhala mož in prala!
Predel, pel bo pri zibelci,
Svoje žene se bo bal!“

Iz strahu, da se to prerokovanje uresniči, se je od moške strani lansko leto mnogo kritiziralo in zabavljalo čez moderno hlačno krilo. No, to se je moškemu spolu vendar zdelo preveč, da bi ženski spol ne le doma v družini, kar se tiče jezika, nosil hlače, ampak tudi na zunaj. In če bi nosile hlačno krilo, bi se moškemu spolu tresle hlače, in s strahom bi si segali v lase, boječ se, da si ne prilastimo še drugih prednosti . . . Hm, ali se ne omenja na naših shodih „ženska volilna pravica“ . . . No, pa smo pokazale, da se znamo premagati. Pokazale bomo tudi, da znamo ubogati, da se bode po pravici uresničeval izrek, da: „Ženska je božji dar!“ Kakor hitro pride v modo kroj narodne noše, kateri nam bode imponiral, si ga gotovo omislimo (nabavimo). Pa kakšen naj bi bil? Da lep, to se samo ob sebi razume. Ako se savinjskemu dekletu kaj dopade, tedaj pravi: „To je pa res šikano!“ In če je šikano, tedaj hoče tudi imeti! A-

ko bode nam Savinječankam dopadel nov kroj, tedaj ne bomo prav nič nevošljive, ako si ga tudi druga dekleta nabavijo. Saj smo si sestrice po rodu, pa tudi po krvi. Saj poje pesem: „Slovenska me je rodila domovina, Iz srea svojega slovensko kri mi mati vlila!“

Sestra sestri vendar ne more in ne sme biti nevošljiva. Ampak kedaj bi ga nosile? Ob nedeljah v cerkev ne smemo v njem. Potem bi ljudje prav gotovo ne gledali pred oltar in bi tudi ne bili zbranega duha. V cerkev bi se v njem prikazale le tedaj, kadar bi imele naše Marijine družbe, oziroma dekliške zveze, shode s cerkveno slovesnostjo. Potem na naših vrtnih veselnicah in orlovskih slavnostih, naj bi ne bile samo vse kuharice in strežkinje po različnih šotorih, ampak tudi vsa druga dekleta, oblečena v narodno nošo. Kako pa bi naj bila prikrojena? Mnenje mnogih deklet je, da pride zopet modere v poštev. Najlepša narodna noša bi bila: krilo iz temno-modrega blaga, vrezano spredaj v kozice (Zwickel), zadaj malo nabrano. Branje naj bi bilo štirikrat navzdol, počez prišito. Krilo naj bi ne bilo ne preširoko, ne preozko; dolžina primerna velikosti telesa, ne prekratko in brez vlečke, samo par centimetrov daljša zadej, kot so navadna krila. — Potem nizek modere enake barve kakor krilo. Pod vratom izrezan na štirioglato,

z naramnicami. Spreдай in na plečah ter naramnice bi bile lepo vezene v krasne raznobarvne cvetke in zelene lističe. Na ta način se bode marsikatero dekle naučilo mnogo lepega, ročnega dela. — Jopica bi bila z bele tkanine. Pri vratu, da nam nihče ne bi mogel očitati kakšne nespodobnosti, naj bi ne bil izrezek, ampak ovratnik. Ako pa bi se katera ustrašila male poletne vročine, naj pa vzame za jopico tanjše blago, samo belo mora biti in pa gôsto tkano, da ne bode treba drugim sramežljivo povešati pred nami oči. Ne smemo nikoli pozabiti, da je sramežljivost-nedolžnost najlepša čednost in čistost najlepše naše blago. Jopica, kolikor se je vidi nad modercem, naj bi se lepo prilegala životu. Vezena naj bi bila spređaj in zadaj, toda ne s pisanim vezenjem, kakor moderc, ampak popolnoma belo. Rokavi jopice bi se najlepše podali bolj široki, od rame do zapestnice enako urezani. Zapestnice naj bi bile enako belo vezane kakor jopica zgoraj. Enak naj bi bil tudi ovratnik. — Pas širok iz rudeče svile. Na levi strani pri zaponki bi visela široka pentlja iz istega blaga kakor pas s kokardo, katera dva traka bi visela po krilu malo čez koleno. — Nizke čevlje iz črnega usnja, z nizko peto in svetlo plave nogavice. — Kaj pa na glavo? Ali ničesar, ali pa avbico, ali pa pečo. Najlepše pokrivalo bi bila avba, nabrana iz bele fine svile. Pa ne tako velika, kakor so jo nekđaj nosile. Oni trak nad čelom, kateri je bil nekđaj okrašen z zlatim vezenjem, kateri je stal do 50 goldinarjev in še več, bi bil okrašen z lepim pisanim vezenjem. — Kaj pa lasje? Ah, ta nesrečna frizura. Ko pa že dandanes vsako kmečko dekle nosi čopr! nad čelom. Moje mnenje bi bilo: Najpametnejša za narodno nošo je frizura prečka ali na vsaki strani malo privzdignjene lase, da se ne zamerim onim, katere ljubijo čoprle. Jaz sama nisem rada polizana na glavi. Samo, da imaš pošteno srce, drago dekle, se marsikatera napaka prezre, ako se vidi, da se malce naštuliš v glavo ne za-

to, da bi dopadla svetu, ampak ker se ti bolj robec ali pa klobuk na glavi pada. Lase na glavi bi spletene ali pa zavite ovijale okrog glave. — Sedaj pa, kakšne kakovosti bi naj bilo blago? — Revnejša dekleta si ne morejo omisliti svile. Po mojem mnenju bi bilo blago barve, kot sem opisala, samo pas, avbica in vezenje bilo bi svilnato. Drugo blago pa, kakor kateri denarna sredstva dovoljujejo. Samo pazimo, da bode blago močne, trpežne kakovosti. Mogoče bode katera godrnjala, zakaj predpasnika ne. Pri nas v Savinjski dolini oblečejo dekleta predpasnike k večjemu še za popoldansko službo božjo; dopoldne pa malokatera. Gotovo bi godrnjale, ako bi zopet predpasnike morale nositi. Edino, ako bi v njih pri društvenih prireditvah pomagale v šotorih, tedaj bi rabile široke, bele predpasnike z dvema kvačkanima vstavkoma!

Kakšnega mnenja pa ste o narodni noši druga dekleta? Savinžanke, vsaj nekatere imamo takšen okus. Toda vsaka usta imajo svojo gusto. Poročajte, kakšna narodna noša bi se dopadla i vam? — Ali se strinjate z nami? — Potem si podamo roke in letoosorej bode na naših društvenih prireditvah ne le vzbujala pozornost in dajala drugim vzgled, ampak tudi pohvalo žela naša narodna noša in seveda tudi me ž njo. Tedaj bomo pa me mladeniče opominjale v „Našem Domu“, kdaj si bodo omislili narodno nošo, katero baje nekateri niso videli drugače kot fotografirano. Kadar se bode določilo, kateri vzorec od kroja bode potrjen za nas, bi bilo želeti, da se pošlje slika „Našemu Domu“, da cenjeni dopisnik krčevinski vidi tudi žensko narodno nošo fotografirano, kakor je videl tudi narodno nošo nekđanjih vrljih Savinžanov. Pa tudi še sedanjih, ker mi je o njej pravil moj dedek, kateri bode kmalu dopolnil 90 let, pa je večraj šel v gozd, da poseka par smrek za rabo desk, in kateri tudi kakor mi bratranke pripovedujejo, rad godrnja čez novodobni žakelj.

Pozdravlja čitatelje in sotrudnike „Našega Doma“ Savinjska Lizika.